

Antun Rozanović Korčulanin

Himan blaženoj Eustohiji

Preveo: Vlado Rezar

Uz Jakova Baničevića (1466–1532), Nikolu Petrovića (1486–1568), Franju Nigretića (1501–1549) i Vinka Paletina (1508–poslije 1573), korčulanski plemić Antun Rozanović (1524–1580) jedan je od najistaknutijih zavičajnih predstavnika humanizma u 16. st. Padovanski *utriusque iuris doctor*, potom arhiđakon kaptola u rodnome gradu, na koncu i zapovjednik obrane grada Korčule u znamenitoj bitki protiv Turaka 1571, svoj je izniman humanistički talent, koliko je dosad bilo poznato, najviše iskazao u podužem proznom opisu spomenutog događaja naslovljenom *Vauzalis sive Occhialinus, Algerii Prorex, Corcyram Melaenam terra marique oppugnat, nec expugnat*. Sastavljao je Rozanović i latinske pjesme: pobjedu kršćanske vojske kod Lepanta proslavio je u safičkoj strofi (*In magna navali victoria*, tiskom objavljeno 1572), dok je pjesmu *In Turcas oratio*, kao i dvije pohvalnice u kojima slavi prijateljstvo svojih poznatijih suvremenika, Dubrovčanina Nikole Nalješkovića (1500–1587) i Hvaranina Petra Hektorovića (1487–1572), skladao u elegijskim distisima.

Rozanović je ipak autor još jednog tek u novije doba uočenog pjesničkog djela. *Biblioteca Civica* u Padovi čuva rukopis iz 1573. (signatura B. P. 291/VIII) sa zapisom latinskoga proznoga teksta *Sermo pro beata Eustochio de Padua* (ff. 1–33v) nepoznata autora te himnom od stotinu latinskih jampskih stihova u čast spomenute blaženice (ff. 34–35v). Kolofon rukopisa navodi da je sastavljač himna *Antonius Roscenaesus Corculensis*, pri čemu nema sumnje da se iza ovog latiniziranog oblika krije ime upravo našeg Antuna Rozanovića. On je u Padovi nekoć i završio studij, tako da služba duhovnika sestara benediktinki padovanskog samostana Sv. Prosdocima u kojoj ga zatječemo godine 1573. samo potvrđuje njegovu povezanost s tim gradom.¹

Blažena pak Eustohija, rođena kao Lucrezia Bellini (1444–1469), bila je redovnica spomenute padovanske redovničke kuće koju je od rane životne dobi do same smrti opsjedao đavao, neuspješno nastojeći odvratiti je od crkvenih zavjeta na koje je bila prisegnula. Svoj kratak život zbog toga je proživjela u teškim mukama i duševnoj patnji, a đavao joj je tijelo napustio tek na samrtnoj postelji. Nedugo nakon

¹ Više o Rozanoviću u: Pantar, Nives. 2012. *Antun Rozanović: Obrana Korčule od Turaka 1571: rukopisi Državnog arhiva u Zadru i Državnog arhiva u Dubrovniku*, diplomski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Lupić, Ivan – Bratičević, Irena. 2024. Novi podaci za biografiju Antuna Rozanovića. *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku* 62: 9–34.

smrti njezin grob počeo se puniti čudotvornom, ozdravljujućom vodom, i ubrzo je postala zaštitnicom onih koji pate od duševnih i tjelesnih tegoba. Časti je se na dan njezine smrti, 13. veljače, godine 1760. odlukom pape Klementa XIII i službeno je proglašena blaženicom padovanske biskupije, a nedavno je pokrenuta i kazna za njezinu kanonizaciju.²

Rozanovićevo je autorstvo ovoga himna ostalo dosad neprepoznato između ostalog i zbog toga što kolofon rukopisa njegovo prezime bilježi u ranije spomenutom neobičnom, očito iskrivljenom obliku. O tome da je, dakle, riječ o prijepisu himna, a ne o Rozanovićevu autografu, dodatno svjedoči i niz pogrešno zapisanih riječi (*huis* umjesto *huius*, *avidem* umjesto *quidem*, *iubilas* umjesto *iubilus* itd.) koje mjestimično narušavaju razumljivost himna. Zbog toga latinski tekst bez posebnih upozorenja ovdje donosimo popravljen, u čitanju koje je bliže pretpostavljenoj autorskoj verziji himna. Također, radi jednostavnijeg čitanja latinskog teksta pravopis je usklađen s načelima pripreme klasičnih tekstova, a interpunkcija modernizirana.

Napokon, Rozanović je himan sastavio u jampskom dimetru, najzastupljenijem metričkom obliku ranog kršćanskog himničkog pjesništva, čiji se početci tradicionalno vežu uz himne Svetog Ambrozija (usp. *Aeterne rerum conditor* ili *Veni, redemptor gentium*). Prijevod Rozanovićeva himna sastavljen je zbog toga isto tako u jampskom metru, i to u njegovoj hrvatskoj adaptaciji. Umjesto duljine slogova, relevantne za latinski metar, izbor i poredak riječi u hrvatskoj inačici teksta himna vodi računa o pravilnoj izmjeni naglašanih i nenaglašanih slogova u stihu, oponašajući pritom jampsku strukturu latinskog predloška (usp. s poznatim engleskim himnom *Amazing grace, how sweet the sound*).

² V. <https://beataeustochio.diocesipadova.it>

Antun Rozanović Korčulanin
Himan blaženoj Eustohiji

Quam sit Deus mirabilis In omnibus sanctis suis, Beata nos Eustochium Palma relata commonet. Quae sit Dei benignitas, Ancilla Christi haec indicat, Potens enim quouis Deus Sanctos creat de germine. Nil laeuigato iaspidi Natiuus officit fimus, Quin aureo refulgeat Inclusus arte in annulo. Sic obfuit nil uirgini, Quia orta sit de sordibus, Quin inde maiorem accipit Coelo recepta gloriam. Purgauit omnem originem Pugnae genus grauissimum, Quam pertulit semper Deo Ex corde agendo gratias. Hanc Demonis torsit furor Amore Christi feruidam, Tormenta propter aspera Puella fit constantior: Probatur igne bractea, Quanto magis flammae aestuant Circa metallum feruidae, Tanto fit aurum purius. Illam lues adoritur Aetate uix quadrimulam, Terque inde septem messibus Exercuit tenellulam. Quot passa sit discrimina,	Koliko Bog je čudesan U svima svojim svetima Eustohija nas blažena To smrću sjeća patničkom. ¹ Dobrota Božja kakva jest Pokaza Krista sluškinja, Jer Bog ti sveca stvoriti Iz svakog bića možan je. Neulaštenu jaspisu Ne sméta nečist na njemu Da zlatnim sjajem zabljesne U prsten kad ga ugrade. Ni djevi nije smetalo Što grijehom bješe začeta, Da veću sebi priskrbi Na nebu jednom slavljenost. Podrijetlo svoje sramotno Uz borbu tešku očisti Što vodila je iskreno Sveudilj Boga hvaleći. ² Nju bijes je vraga mučio Dok Krista vruće ljubljaše, No žestoke te muke sve Učiniše je snažnijom: Kad zlato vatrom luči se, Što više vatra liže ga I metal drugi rastapa, To zlato čini čistijim. Nju bolest zgrabi pogubna U četvrtoj već godini, I dvadeset još ljeta je Nad nježnim bićem vladala. Koliko ona pretrpi	5 10 15 20 25 30
--	--	---------------------------------

¹ Nagrada (*palma*) spomenuta u latinskom predlošku u kršćanskim se martirološkim tekstovima odnosi na blaženički ili svetački status kao nagrada (*palma martirii*) onima koji su svojim mučeništvom svjedočili vjeru.

² Eustohijina majka bila je Maddalena Cavalcabò, u ono doba redovnica samostana Sv. Prosdocima.

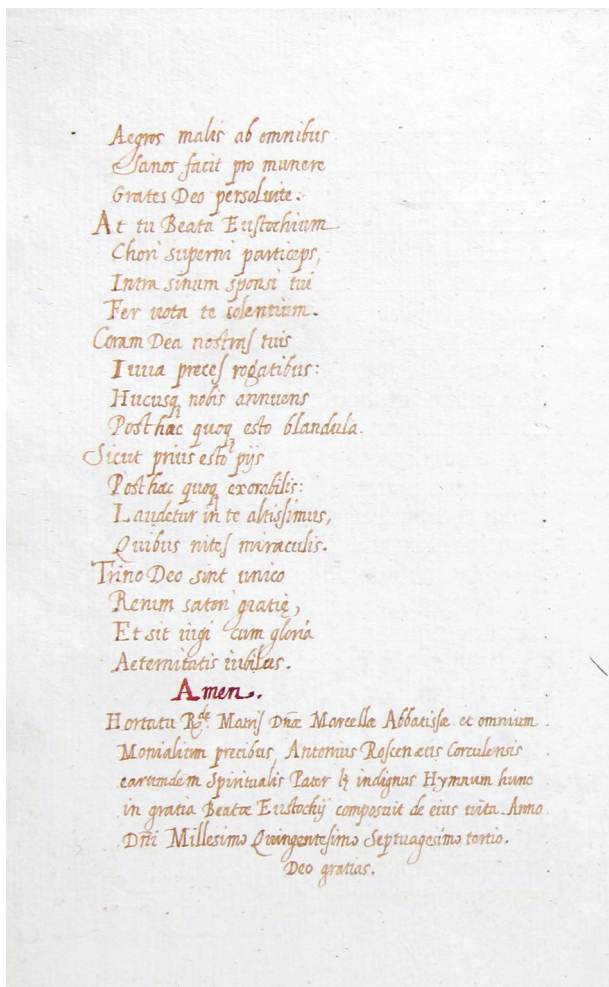
Coelum migravit iubilans. O quam beatus spiritus, Quem Rex supernus suscipit! Felix locus corpusculi Iesu notati stigmatē, Inter sacratas uirgines Sub Benedicti regula Diui sinu Prosdocimi Pignus nitet miraculis. Fragrans odor de pignore Vrbem replet Patauii, Virtutibusque et gratiis Probat̄ur eius sanctitas. Liquor sepulcro scaturit, Aegros malis ab omnibus Sanos facit pro munere. Grates Deo persoluite! At tu, Beata Eustochium, Chori superni particeps, Intra sinum sponsi tui Fer uota te colentium, Coram Deo nostras tuis Iuua preces rogatibus, Hucusque nobis annuens Posthac quoque esto blandula. Sicut prius esto piis Posthac quoque exorabilis, Laudetur in te Altissimus, Quibus nites miraculis! Trino Deo sint unico Rerum satori gratiae, Et sit iugi cum gloria Aeternitatis iubilus!	Na nebo sretna uzeti. O kakve duše blažene, Što Kralj je primi svevišnji! O sretan grob zbog tjelešca Što Krista rane krase ga, Med posvećenim djevama Pod Benedikta regulom, U njedrima Prosdocima Čudesima je zalog on. Tog tijela miris opojan Kroz grad se širi Padovu, Milostive uz krijeposti, To znak je njene svetosti. Iz groba voda izbija, Od zala baš svakovrsnih Ta bolesne oslobađa. Svi Bogu sad zahvaljujte! A ti nam, o, Eustohijo, Božanskog kora članice, U njedra tvojeg Isusa Prenosi naše zavjete, Pred Bogom naše molitve Podupri svojim molbama, K'o dosad nam privržena Ti nježno budi i dalje! Za pobožne k'o i prije Ti budi nam umoljiva, I slavlj̄en nek je Svevišnji U tvojim sad čudesima! Nek Bogu je Trojednomu I stvoritelju hvala sva, Tu svezu slave prepunu Nek pjesma hvali navijeke!	70 75 80 85 90 95 100
--	---	---

Amen.

Hortatu reuerendae matris dominae
Marcellae abbatissae et omnium mo-
nialium precibus Antonius Roscenaes
Corculensis earundem spiritualis
pater licet indignus hymnum hunc in
gratiam Beatae Eustochii composuit
de eius uita. Anno Domini millesimo
quingentesimo septuagesimo tertio.
Deo gratias.

Amen.

Na poticaj časne majke, gospode opati-
ce Marcele, te na molbe svih redovnica
Antun Rozanović Korčulanin, njihov
duhovni otac, premda nedostojan, sas-
tavio je ovaj himan o životu Blažene
Eustohije, njoj u čast. Godine Gospod-
nje tisuću petsto sedamdeset i treće.
Bogu hvala.

Biblioteca Civica di Padova, ms. B. P. 291/VIII, f. 35v.

